

Θέατρο σκληρότητας

» «Ο σακάτης του νησιού» του Μάρτιν Μακτόνα από τον ΘΟΚ

ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

Θέατρο σκληρότητας. Έτσι χαρακτηρίζουν συνήθως τα έργα του Μάρτιν Μακτόνα, σ' αυτή την κατηγορία τα κατατάσσουν, έτσι συνήθως τα ανεβάζουν, με τα κλισέ, τολμώ να πω, που στερεοποιήθηκαν τις τελευταίες δύο δεκαετίες στις παραγωγές των έργων της Κέιν, του Ράβενχιλ και πολλών άλλων σύγχρονων θεατρικών συγγραφέων. Βλέπω ως στερεότυπη εκείνη τη σκηνοθετική προσέγγιση, κατά την οποία η σκληρότητα των βίαιων συμπεριφορών και του επιθετικού λόγου προσδιορίζει εξ ολοκλήρου την υποκριτική μανιέρα και ανεβαίνει στην επιφάνεια της παράστασης σαν ένα σκληρό επίστρωμα, που δεν αφήνει να φανούν τα άλλα στρώματα των κειμένων. Διαπράττω όμως το ίδιο λάθος, ακολουθώ την ίδια λογική μιλώντας για τα στρώματα. Οι συγγραφείς τους οποίους ανέφερα, και ειδικά ο Μακτόνα, δεν χωρίζουν τους ήρωές του και γενικά τον κόσμο τους σε «στρώματα».

Δεν το έκανε ούτε ο Lukasz Wisniewski. Δεν διαμέλισε τους ανθρώπους του νησιού, δεν αποσύνθεσε τον κόσμο του Μακτόνα, βγάζοντας μπροστά και απομονώνοντας τη σκληρότητα των λόγων και των πράξεων. Δεν ανέβασε παράσταση θεάτρου σκληρότητας με όλα τα τυπικά του είδους, ανέβασε το κείμενο του Μάρτιν Μακτόνα μ' έναν καταπληκτικά ευαίσθητο και ευέλικτο ρεαλισμό. Αναδημιούργησε τον κόσμο του νησιού στη σύνθεσή του ολότητα, με την ποίηση, το χιούμορ, τη θλίψη. Έφτιαξε ανθρώπους που μέσα στη μοναχικότητά τους κάνουν ανέλπιδες προσπάθειες επαφής με τους δίπλα τους, που μέσα στον αποκλεισμό τους τρέφουν το όραμα της φυγής, που η προσπάθεια της απελευθέρωσής τους παίρνει υπαρξιακές διαστάσεις και ισούται με το θάνατο.

Σπουδαία συμβολή στην παράσταση ήταν η δουλειά του εικαστικού συνδημιουργού του Wisniewski, του Szymon Gaszczynski. Ο σκηνογράφος ενσωμάτωσε το όνειρο στην πραγματικότητα, συνδύασε τη λιτότητα του ξύλου, τη σκληρότητα της πέτρας με το διαφανές ονειρικό φόντο. Τοποθετώντας τις άδειες καρέκλες της κινηματογραφικής αίθουσας στο πίσω μέρος της σκηνής και μια κάμερα στο κέντρο της σκηνοτικής του κατασκευής να παίζει το ρόλο του ήλιου, ο Szymon Gaszczynski αναπαράγει τη διττή δομή του έργου, όπου οι κάτοικοι των άγονων ιρλανδικών νησιών καλούνται να παίξουν τον εαυτό τους σε μια αμερικανική ταινία που γυρίζεται στα μέρη τους. Η συνεργασία με ξένους σκηνοθέτες, η υιοθέ-

Σπουδαία συμβολή στην παράσταση ήταν η δουλειά του εικαστικού συνδημιουργού του Wisniewski, του Szymon Gaszczynski. Ο σκηνογράφος ενσωμάτωσε το όνειρο στην πραγματικότητα...

Μετάφραση: Ερρίκος Μπελιές. **Σκηνοθεσία:** Lukasz Wisniewski
Σκηνικά-Κοστούμια: Szymon Gaszczynski. **Μουσική επιμέλεια:** Μαριάννα Γαλίδη. **Video Art:** Άννα Φωτιάδου. **Σχεδιασμός φωτισμών:** Γιώργος Κουκουμάς. **Μετάφραση κατά τη διάρκεια δοκιμών:** Grazyna Nicolaou
Παίζουν: Ζωή Κυπριανού, Έλενα Παπαδοπούλου, Σταύρος Λούρας, Νεκτάριος Θεοδώρου, Διομήδης Κουφτερός, Στέλα Φυρογέννη, Χάρης Κκολός, Ανδρέας Βασιλείου, Αννίτα Σαντοριναίου.

τηση καινούργιας, ασυνήθιστης ματιάς, το παιχνίδι με νέους κανόνες πάντα ανανέωσε το θίασο του ΘΟΚ. Ο Wisniewski λειτουργήσε ως καταλύτης για τους ηθοποιούς που έλαβαν μέρος στην παράστασή του. Εναρμόνισε τους υποκριτικούς τρόπους των μελών της ομάδας με τη δική του αντίληψη για τη φύση του θεάτρου του Μακτόνα. Περιορίσε τη ροπή προς τη δημιουργία γραφικών τύπων, έβαλε στόχους λιτής, ρεαλιστικής συμπεριφοράς, αλλά εμβολίασε το παίξιμό τους με ποιητικότητα. Όρισε το υποκριτικό πεδίο δράσης στα σύνορα του πραγματικού και του εξωπραγματικού. Δίδαξε ήπιους και συνάμα ακριβείς τρόπους απόδοσης της περίφημης σκληρότητας του Μακτόνα.

Ο Νεκτάριος Θεοδώρου στο ρόλο του Μπίλλυ, του σακάτη του νησιού, δουλεύει με εξαιρετική λεπτότητα και ευαισθησία. Καταφέρνει να

μη διαχωρίζει τα επίπεδα του ρόλου του, το ρεαλιστικό, το συμβολικό, το υπαρξιακό. Ο Μπίλλυ είναι δώρο και δοκιμασία για το νεαρό ηθοποιό, ο οποίος με αξιοπρέπεια αποφεύγει τον κίνδυνο της μελοδραματικότητας.

Η Ζωή Κυπριανού και η Έλενα Παπαδοπούλου στο μεγάλο μέρος της παράστασης βρίσκονται στο προσκήνιο, περισσότερο αντιδρώντας στα όσα συμβαίνουν, παρά παίρνοντας μέρος στη δράση. Αλλά οι αντιδράσεις τους, ακόμα και οι σιωπηλές, είναι τόσο εύγλωττες, οι εσωτερικές συμπεριφορές τόσο δουλεμένες, που μπορούν να εκφράσουν το συνδυασμό της καλοσύνης με τη στενομυαλιά, της μιζέριας με τη στωικότητα.

Ο Μπαμπυμπόμπυ του Χάρη Κκολού είναι ίσως ο πιο επικίνδυνος ρόλος στο έργο σ' ό,τι αφορά την υπερβολική εξωτερική πόνου και σκληρότη-

τας, όμως προς τιμήν του ηθοποιού ο επιβαλλόμενος από το σκηνοθέτη όρος ηπιότητας και εσωτερικότητας τηρείται και ο κίνδυνος αποφεύγεται επιτυχώς. Και ο Κκολός πραγματοποιεί την καλύτερή του εμφάνιση στη σκηνή του ΘΟΚ. Ο Διομήδης Κουφτερός κινείται στο ρόλο του Μπάρτλεϊ με άνεση και δημιουργικότητα. Ο Γιατρός του Ανδρέα Βασιλείου εντάσσεται αρμονικά στο σύνολο.

Ο ρόλος του Τζωννυπατινμάικ απαιτεί ηθοποιό με πολύ μεγάλη γκάμα εκφραστικών μέσων, αλλά και με την εσωτερική ετοιμότητα για δράμα και κωμωδία. Αυτός είναι ο Σταύρος Λούρας. Ποιος άλλος θα μπορούσε; Ευτυχώς για το σκηνοθέτη του «Σακάτη» ο ΘΟΚ φάνηκε γενναιοδωρός στη διανομή του έργου. Έτσι στο ρόλο της Μάμμου η Αννίτα Σαντοριναίου δημιούργησε μια ενσάρκωση του κατάμαυρου ιρλανδέζικου χιούμορ του Μακτόνα.

Ίσως η μόνη με την οποία ο ΘΟΚ δεν φάνηκε σ' αυτή τη διανομή γενναιοδωρός είναι η Στέλα Φυρογέννη. Ο ρόλος της τραχιάς νεαρής Έλεν τη στενεύει και μάλλον δεν φέρνει στην ηθοποιό την αίσθηση της προσωπικής επιτυχίας που δικαίως μπορεί να αισθάνονται τα άλλα μέλη του θιάσου. Οι υπεύθυνοι του ΘΟΚ θα μπορούσαν συχνότερα να λαμβάνουν υπόψη τα προσωπικά όνειρα των ηθοποιών όπως η Στέλα Φυρογέννη στις ρεπερτοριακές τους επιλογές.

Δείτε τον «Σακάτη του νησιού».